Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (třetího rozšířeného senátu)

8. října 2025*

„Energetika – Vnitřní trh s elektřinou – Rámcový pokyn pro obchodní zajišťování výkonové rovnováhy v elektroenergetice – Článek 1 nařízení (EU) 2017/2195 – Evropská platforma pro proces vzájemné výměny systémových odchylek – Nezapojení švýcarského provozovatele přenosové soustavy – Rozhodnutí ACER, kterým se mění rámec pro zavedení platformy – Odvolání podané u odvolacího senátu ACER – Zvláštní podmínky a pravidla týkající se odvolání – Článek 28 nařízení (EU) 2019/942 – Nepřípustnost pro nedostatek aktivní legitimace v řízení před odvolacím senátem – Bezprostřední a osobní dotčení“

Ve věci T-556/23,

Swissgrid AG, se sídlem v Aarau (Švýcarsko), zástupci: P. De Baere, P. L'Ecluse, K. T'Syen, V. Lefever a V. Ion, advokáti,

žalobkyně,

proti

Agentuře Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER), zástupci: P. Martinet a E. Tremmel, jako zmocněnci, ve spolupráci s: B. Creve a T. Kölsch, advokáti,

žalované,

podporované

Evropskou komisí, zástupci: O. Beynet, T. Scharf, B. De Meester a C. Hödlmayr, jako zmocněnci,

vedlejší účastnicí řízení,

TRIBUNÁL (třetí rozšířený senát),

během porad ve složení: P. Škvařilová-Pelzl, předsedkyně, I. Nõmm (zpravodaj), G. Steinfatt, D. Kukovec a R. Meyer, soudci,

za soudní kancelář: I. Kurme, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po jednání konaném dne 12. března 2025,

* Jednací jazyk: angličtina.

vydává tento

Rozsudek

1 Žalobou podanou na základě článku 263 SFEU se žalobkyně, společnost Swissgrid AG, domáhá zrušení rozhodnutí odvolacího senátu Agentury Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) A-009-2022 ze dne 29. června 2023, kterým bylo jako nepřípustné odmítnuto odvolání proti rozhodnutí ACER 16/2022 ze dne 30. září 2022 (dále jen „napadené rozhodnutí“).

Skutečnosti předcházející sporu

2 Žalobkyně je akciová společnost založená podle švýcarského práva, která je jediným provozovatelem elektroenergetické přenosové soustavy („dále jen PPS“) ve Švýcarsku.

3 Žalobkyně se od roku 2012 účastnila International Grid Control Cooperation (IGCC), což je struktura spolupráce mezi PPS, jejímž cílem je optimalizovat automatizované řízení záloh pro regulaci výkonové rovnováhy prostřednictvím procesu vzájemné výměny systémových odchylek. V roce 2016 uzavřelo jedenáct PPS, včetně žalobkyně, mnohostrannou dohodu v rámci IGCC, která upravovala podmínky jejich spolupráce.

4 Na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou a o zrušení nařízení (ES) č. 1228/2003 (Úř. věst. 2009, L 211, s. 15) přijala Evropská komise nařízení (EU) 2017/2195 ze dne 23. listopadu 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro obchodní zajišťování výkonové rovnováhy v elektroenergetice (Úř. věst. 2017, L 312, s. 6), jež počítá se zavedením společných evropských platforem pro provádění procesu vzájemné výměny systémových odchylek a pro umožnění výměny regulační energie ze záloh pro regulaci výkonové rovnováhy a ze záloh pro náhradu a zejména v článku 22 se zavedením evropské platformy pro proces vzájemné výměny systémových odchylek.

5 PPS, kteří byli stranami mnohostranné dohody o IGCC, včetně žalobkyně, uzavřeli v prosinci 2019 dohodu o spolupráci v rámci IGCC (dále jen „dohoda o spolupráci v rámci IGCC“), která tuto mnohostrannou dohodu nahrazuje. Na dohodu o spolupráci se vztahuje hlavní dohoda o platformách pro zajišťování výkonové rovnováhy, která je společná pro všechny platformy a vstoupila v platnost dne 1. července 2020 (dále jen „hlavní dohoda“).

6 Dne 24. června 2020 přijala ACER rozhodnutí 13/2020 o vytvoření evropské platformy pro proces vzájemné výměny systémových odchylek (imbalance netting process, dále jen „IN platforma“), v jehož příloze je obsažen rámec pro zavedení uvedené platformy (dále jen „rámec pro zavedení“).

7 V článku 2 odst. 1 písm. j) rámce pro zavedení byl definován pojem „zapojený PPS“ jakožto „každý PPS, který se připojil k IN platformě, včetně PPS v oblastech [řízení výkonové rovnováhy a frekvence] provozovaných několika PPS z různých členských států nebo třetích zemí“ a v čl. 2 odst. 1 písm. l) byl pojem „zúčastněný PPS“ definován jakožto „každý zapojený PPS využívající IN platformu za účelem provádění procesu vzájemné výměny systémových odchylek při plánovaném obchodu s regulační energií“.

8 V článku 2 odst. 1 písm. f) rámce pro zavedení bylo uvedeno, že IGCC „je projekt zavádění, který se vyvíjí v IN platformu“, a v čl. 5 odst. 2 bylo stanoveno, že „všichni zapojení PPS souhlasí s provedením všech nezbytných úprav funkcí IGCC v souladu s [rámcem pro zavedení] […]“ V článku 5 odst. 3 rámce pro zavedení bylo stanoveno, že za účelem splnění povinnosti zprovoznit IN platformu „zřídí všichni zapojení PPS IN platformu, která je založena na projektu zavádění IGCC, který se po schválení [rámce pro zavedení] přemění na IN platformu“.

9 Dne 31. března 2022 předložila Evropská síť provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav (dále jen „ENTSO-E“) agentuře ACER na základě čl. 10 odst. 2 rámce pro zavedení návrh na změnu tohoto rámce, pokud jde o vymezení subjektů, které budou vykonávat v něm vymezené funkce.

10 Dne 30. září 2022 přijala ACER rozhodnutí 16/2022, kterým byl rámec pro zavedení změněn. V článku 1 písm. b) přílohy I tohoto rozhodnutí byla pozměněna definice „zapojeného PPS“ uvedená v čl. 2 odst. 1 písm. j) rámce pro zavedení tak, že se jím nyní rozumí „každý PPS, na kterého se vztahuje nařízení [2017/2195] a který se připojil k IN platformě, včetně PPS z oblastí [řízení výkonové rovnováhy a frekvence] s více PPS“.

11 Dne 30. listopadu 2022 podala žalobkyně proti tomuto rozhodnutí odvolání k odvolacímu senátu ACER.

12 Odvolací senát v napadeném rozhodnutí uvedl, že rozhodnutí 16/2022 není akt, který by mohl ovlivnit právní postavení žalobkyně, takže není třeba dále zkoumat, zda je žalobkyně uvedeným rozhodnutím bezprostředně a osobně dotčena ve smyslu čl. 28 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/942 ze dne 5. června 2019, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (Úř. věst. 2019, L 158, s. 22), a tudíž její odvolání odmítl jako nepřípustné. Odvolací senát konkrétně

– připomněl, že přípustnost odvolání podle čl. 28 odst. 1 nařízení 2019/942 musí být zkoumána ve světle judikatury týkající se článku 263 SFEU, a vyvodil z toho, že je třeba ověřit, zda rozhodnutí 16/2022 vyvolává právně závazné účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobkyně tím, že podstatným způsobem mění její právní postavení;

– konstatoval, že z nařízení 2017/2195 vyplývá, že do platforem spadajících do působnosti práva Evropské unie se mohou zapojit pouze PPS podléhající tomuto právu (a to s výjimkou švýcarských PPS a pouze pokud jde o evropské platformy pro výměnu standardních produktů regulační energie, a to za předpokladu, že Komise přijala v tomto smyslu rozhodnutí podle čl. 1 odst. 7 uvedeného nařízení);

– měl za to, že závěr, že zapojení je umožněno pouze PPS podléhajícím unijnímu právu, je podpořen okolností, že se postup podle čl. 1 odst. 7 nařízení 2017/2195 týkal pouze zapojení Švýcarska do evropských platforem pro výměnu standardních produktů regulační energie, a nikoli do IN platformy;

– z výše uvedeného dovodil, že rozhodnutím 16/2022 se toliko provádí nařízení 2017/2195 a právní postavení žalobkyně se neřídí uvedeným rozhodnutím, nýbrž nařízením 2017/2195;

– zdůraznil, že nařízení 2017/2195 je použitelné od 18. prosince 2017 a jeho článek 1 nebyl pozměněn, a konstatoval, že se žalobkyně nachází ve stejném právním postavení jak podle

rozhodnutí 13/2020, tak podle rozhodnutí 16/2022, takže posledně uvedené rozhodnutí její právní postavení nikterak nezměnilo;

– zdůraznil, že žalobkyně není uvedena mezi adresáty rozhodnutí 13/2020, takže nelze mít za to, že by v důsledku rozhodnutí 16/2022 přišla o postavení člena IN platformy, čímž by mohla být bezprostředně a osobně dotčena;

– konstatoval, že dřívějšího zapojení žalobkyně do projektů platforem nebo do smluvních ujednání se nelze dovolávat způsobem, který by vedl ke zpochybnění výkladu ustanovení nařízení 2017/2195.

Návrhová žádání účastnic řízení

13 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

– zrušil napadené rozhodnutí,

– uložil ACER náhradu nákladů řízení.

14 ACER navrhuje, aby Tribunál:

– žalobu zamítl,

– uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

15 Komise navrhuje, aby Tribunál:

– žalobu zamítl,

– uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

16 Na podporu žaloby předkládá žalobkyně tři žalobní důvody.

17 První žalobní důvod vychází z nesprávného právního posouzení při výkladu nařízení 2017/2195. Žalobkyně tvrdí, že odvolací senát nesprávně rozhodl, že toto nařízení vylučuje její zapojení do IN platformy.

18 Druhý žalobní důvod vychází z nesprávného posouzení při uplatnění čl. 28 odst. 1 nařízení 2019/942 na okolnosti projednávané věci. Žalobkyně tvrdí, že odvolací senát nesprávně konstatoval, že odvolání proti rozhodnutí 16/2022 je nepřípustné.

19 V rámci třetího žalobního důvodu uplatněného podpůrně vznáší žalobkyně na základě článku 277 SFEU námitku protiprávnosti proti nařízení 2017/2195, a to pro případ, že by toto nařízení mělo být vykládáno tak, že zakazuje její zapojení do IN platformy.

K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při výkladu nařízení 2017/2195

20 Žalobkyně tvrdí, že odůvodnění napadeného rozhodnutí vycházející z toho, že nařízení 2017/2195 vylučuje zapojení Švýcarska do IN platformy, je stiženo nesprávným právním posouzením. V rámci první části tohoto žalobního důvodu namítá, že tento závěr vychází z nesprávného výkladu nařízení 2017/2195. V rámci druhé části pak konkrétně zpochybňuje výklad čl. 1 odst. 6 a 7 nařízení 2017/2195.

21 Komise a ACER mají za to, že toto odůvodnění napadeného rozhodnutí nesprávným právním posouzením stiženo není.

22 Na základě obou částí tohoto žalobního důvodu, které je třeba posoudit společně, je nutno ověřit, zda odvolací senát správně konstatoval, že článek 1 nařízení 2017/2195, který se týká předmětu a oblasti působnosti tohoto nařízení, vylučuje zapojení žalobkyně do IN platformy uvedené v článku 22 zmíněného nařízení.

23 Podle ustálené judikatury platí, že při výkladu ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (viz rozsudek ze dne 14. března 2024, VR Bank Ravensburg-Weingarten, C-536/22, EU:C:2024:234, bod 35 a citovaná judikatura).

24 Je třeba uvést, že čl. 1 odst. 2 nařízení 2017/2195 stanoví, že „[t]oto nařízení se vztahuje na [PPS], provozovatele distribučních soustav včetně uzavřených distribučních soustav, regulační orgány, [ACER], [ENTSO-E], třetí osoby, jež byly plněním povinností pověřeny nebo jim byly přiděleny, a další účastníky trhu s elektřinou“.

25 Pokud jde o čl. 1 odst. 6 nařízení 2017/2195, je v něm uvedeno, že „[k] evropským platformám pro výměnu standardních produktů regulační energie lze otevřít přístup [PPS], kteří působí ve Švýcarsku, za podmínky, že byla do vnitrostátních právních předpisů této země zapracována hlavní ustanovení právních předpisů Unie o trhu s elektřinou a že je mezi Unií a Švýcarskem uzavřena mezivládní dohoda o spolupráci v oblasti elektřiny, nebo pokud by nezahrnutí Švýcarska mohlo vést k neplánovaným fyzickým tokům výkonu přes tuto zemi, které by ohrožovaly bezpečnost provozu soustavy v regionu“.

26 A konečně podle čl. 1 odst. 7 nařízení 2017/2195 platí:

„Za předpokladu, že byly splněny podmínky stanovené v odstavci 6, rozhodnou o zapojení Švýcarska do evropských platforem pro výměnu standardních produktů regulační energie Komise na základě stanoviska vydaného [ACER] a všichni [PPS] postupem podle čl. 4 odst. 3. Práva a povinnosti švýcarských [PPS] musí být v souladu s právy a povinnostmi [PPS] působících v Unii, aby se zajistilo hladké fungování trhu pro zajišťování výkonové rovnováhy na úrovni Unie a rovné podmínky pro všechny zainteresované strany.“

27 Pokud jde o doslovný a kontextuální výklad nařízení 2017/2195, je třeba uvést, že i když čl. 1 odst. 2 tohoto nařízení výslovně neodkazuje pouze na unijní PPS, čl. 1 odst. 6 a 7 uvedeného nařízení stanoví, v jakých případech a za jakých podmínek by se mohli do některých platforem uvedených ve zmíněném nařízení zapojit na základě rozhodnutí Komise i švýcarští PPS.

28 Existenci takové možnosti Komise akceptovat, aby se do některých platforem zapojili pouze švýcarští PPS, a to pouze za určitých podmínek, přitom lze vykládat toliko jako výjimku, která svědčí o tom, že neexistuje obecné pravidlo o zapojení PPS ze zemí mimo Unii do platforem upravených v nařízení 2017/2195, včetně IN platformy uvedené v článku 22.

29 Kromě toho je třeba podotknout, že tento závěr je podpořen i teleologickým výkladem nařízení 2017/2195, jelikož z bodů 1 a 10 jeho odůvodnění vyplývá, že toto nařízení usiluje o vytvoření plně funkčního a navzájem propojeného vnitřního trhu s energií.

30 V tomto ohledu je třeba uvést, že Komise měla v úmyslu, aby se na PPS zapojující se do platforem vztahovala spravedlivá pravidla. Takový cíl je vyjádřen v bodě 8 odůvodnění nařízení 2017/2195, podle něhož „[p]ravidla týkající se podmínek pro zajišťování výkonové rovnováhy […] zajišťují přiměřenou hospodářskou soutěž založenou na rovných podmínkách pro účastníky trhu“. Tento cíl se odráží i v čl. 19 odst. 3 písm. d), čl. 20 odst. 3 písm. d), čl. 21 odst. 3 písm. d) a čl. 22 odst. 3 písm. d) nařízení 2017/2195, podle kterých musí pravidla upravující jednotlivé platformy „vycháze[t] ze zásady nediskriminace a zajišť[ovat] rovné zacházení se všemi zapojenými [PPS] i to, že žádný [PPS] prostřednictvím účasti na funkcích evropské platformy nezíská neoprávněné ekonomické výhody“.

31 Jak přitom zdůraznil Soudní dvůr, Švýcarská konfederace odmítla Dohodu o Evropském hospodářském prostoru (EHP) a nepřipojila se k plánu integrovaného hospodářského celku s jednotným trhem, který je založen na pravidlech, jež jsou pro jeho členy společná, nýbrž upřednostnila cestu dvoustranných dohod s Unií a jejími členskými státy v přesně vymezených oblastech. Švýcarská konfederace se tedy nepřipojila k vnitřnímu trhu Unie (rozsudky ze dne 12. listopadu 2009, Grimme, C-351/08, EU:C:2009:697, bod 27, a ze dne 7. března 2013, Švýcarsko v. Komise, C-547/10 P, EU:C:2013:139, body 78 a 79).

32 Na švýcarské PPS se tedy nevztahují stejná pravidla jako na PPS z členských států Unie, a jejich vyloučení ze zapojení do platforem uvedených v nařízení 2017/2195, a to s výhradou alternativního dvoustranného ujednání, které je i nadále možné, je proto s ohledem na cíl sledovaný uvedeným nařízením plně odůvodněno.

33 Z toho vyplývá, že se odvolací senát nedopustil nesprávného právního posouzení, které namítá žalobkyně, když v bodech 52 až 57 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že zapojení švýcarských PPS je kromě případů uvedených v čl. 1 odst. 6 a 7 nařízení 2017/2195 vyloučeno.

34 Argumentace žalobkyně nemůže tento závěr vyvrátit.

35 Pokud jde zejména o bod 70 odůvodnění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou (Úř. věst. 2019, L 158, s. 54), je nutno konstatovat, že v tomto bodě je pouze zdůrazněn význam úzké spolupráce mezi členskými státy, smluvními stranami Energetického společenství a dalšími třetími zeměmi, které uplatňují uvedené nařízení nebo jsou součástí synchronní oblasti kontinentální Evropy.

36 Mezi vyjádřením záměru normotvůrce podporovat mezinárodní spolupráci na jedné straně a skutečností, že článek 1 nařízení 2017/2195 omezuje zapojení do platforem, které jsou v něm upraveny, pouze na unijní PPS, na straně druhé přitom není žádný rozpor. Zapojení do uvedených platforem se totiž může opírat o jiné ustanovení, než je článek 1 tohoto nařízení, jako je například mezinárodní dohoda mezi Unií a dotyčnou třetí zemí, přičemž taková dohoda je podle

čl. 216 odst. 2 SFEU pro orgány Unie závazná, a má tudíž přednost před unijními akty (viz rozsudek ze dne 21. prosince 2011, Air Transport Association of America a další, C-366/10, EU:C:2011:864, bod 50 a citovaná judikatura).

37 Stejně tak je třeba v tomto kontextu podotknout, že skutečnost, že článek 23 nařízení 2017/2195, který se týká společné úhrady nákladů PPS v různých členských státech, počítá v odstavci 3 s rozdělením společných nákladů mezi PPS v členských státech a třetích zemích, kteří se účastní evropských platforem, nelze vykládat tak, že sám o sobě zakládá provozovatelům přenosových soustav ze třetích zemí právo na zapojení se do platforem. Musí být chápán spíše tak, že osvětluje podrobná pravidla rozdělení uvedených nákladů mezi unijní PPS zapojené do platforem podle článku 1 nařízení 2017/2195 a PPS ze třetích zemí, kteří jsou do těchto platforem zapojeni dle jiného právního základu.

38 Pokud jde o bod 15 odůvodnění nařízení Komise (EU) 2017/1485 ze dne 2. srpna 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro provoz elektroenergetických přenosových soustav (Úř. věst. 2017, L 220, s. 1), na který žalobkyně odkazuje, v tomto bodě je výslovně zdůrazněn cíl spočívající v podpoře třetích zemí v uplatňování pravidel podobných těm, která jsou obsažena v uvedeném nařízení. I když je kromě toho v tomto nařízení zdůrazňován cíl spočívající v usnadnění spolupráce mezi unijními PPS a PPS ze třetích zemí při bezpečném provozu soustavy, je třeba uvést, že tato spolupráce nemusí nutně zahrnovat přístup k platformám uvedeným v nařízení 2017/2195, ale může mít podobu dohod mezi unijními PPS a PPS z dotčených třetích zemí, jak výslovně stanoví článek 13 nařízení 2017/1485, podle kterého platí, že „[z]ahrnuje-li synchronně propojená oblast [PPS] z Unie i ze třetích zemí, všichni [PPS] z Unie v této synchronně propojené oblasti budou usilovat o uzavření dohody s [PPS] ze třetích zemí, kteří nejsou vázáni tímto nařízením, vymezující základy jejich spolupráce při zajišťování bezpečného provozu soustav a obsahující ujednání, která zajistí, aby provozovatelé ze třetích zemí plnili povinnosti stanovené tímto nařízením, do 18 měsíců po vstupu tohoto nařízení v platnost“.

39 Co se nakonec týče okolnosti, že IN platforma nespadá pod pojem „evropské platformy pro výměnu standardních produktů regulační energie“ použitý v čl. 1 odst. 6 nařízení 2017/2195, ta znamená pouze to, že zapojení žalobkyně nemůže být povoleno na základě rozhodnutí Komise podle čl. 1 odst. 7 téhož nařízení, ale vyžaduje jiný právní základ, jak je vysvětleno v bodě 36 výše.

40 První žalobní důvod je tedy třeba zamítnout.

Ke druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného posouzení při uplatnění čl. 28 odst. 1 nařízení 2019/942 na okolnosti projednávané věci

41 Žalobkyně tvrdí, že odvolací senát porušil čl. 28 odst. 1 nařízení 2019/942, když uvedl, že rozhodnutí 16/2022 podstatným způsobem nemění její právní postavení. V rámci první části žalobkyně odvolacímu senátu vytýká, že nekonstatoval, že má právo se zapojit do IN platformy na základě rozhodnutí 13/2020. V rámci druhé části má za to, že odvolací senát postupoval nesprávně, když nezohlednil účinky rozhodnutí 16/2022 na smlouvy, jichž je smluvní stranou.

42 ACER, podporovaná Komisí, k tomu zejména uvádí, že první část tohoto žalobního důvodu vychází z nesprávného předpokladu, že žalobkyně měla právo zapojit se do IN platformy na základě rozhodnutí 13/2020, jelikož k takovému zapojení mohlo dojít pouze v důsledku rozhodnutí Komise přijatého v tomto smyslu na základě nařízení 2017/2195. Dodává, že v právním kontextu rozhodnutí 13/2020 bylo možno odkaz na „třetí země“ uvedený v čl. 3 odst. 1 písm. j) rámce pro zavedení chápat pouze tak, že se týká třetích zemí uplatňujících unijní právo.

Pokud jde o druhou část tohoto žalobního důvodu, ACER zpochybňuje její přípustnost a tvrdí, že v každém případě musí být zamítnuta jako neopodstatněná. Odvolací senát dle jejího názoru správně uvedl, že soukromoprávních smluvních ujednání se nelze dovolávat ve snaze zpochybnit použití unijního práva, a žalobkyně nesprávně tvrdí, že rozhodnutím 16/2022 došlo ke zpochybnění legality hlavní dohody a dohody o spolupráci v rámci IGCC.

43 V bodech 57 až 63 napadeného rozhodnutí dospěl odvolací senát k závěru, že rozhodnutí 16/2022 nevyvolává závazné právní účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobkyně tím, že podstatným způsobem mění její právní postavení, a to z těchto důvodů: zaprvé uvedené právní postavení se neřídilo rozhodnutím 13/2020 a poté rozhodnutím 16/2022, nýbrž nařízením 2017/2195, z něhož vyplývá, že žalobkyně neměla právo zapojit se do IN platformy, zadruhé vzhledem k neexistenci takového práva na základě rozhodnutí 13/2020 nelze konstatovat, že se jí rozhodnutí 16/2022 bezprostředně a osobně dotýkalo, a zatřetí dřívější zapojení žalobkyně do projektů platforem nebo smluv s nimi souvisejících je irelevantní.

44 Tribunál má za to, že obě části tohoto žalobního důvodu je třeba zkoumat společně, a tudíž musí nejprve posoudit přípustnost druhé části, kterou zpochybňuje ACER.

K přípustnosti druhé části, kterou zpochybňuje ACER

45 ACER má za to, že druhá část tohoto žalobního důvodu je nepřípustná, jelikož žalobkyně v příloze žaloby nepředložila kopie dohody o spolupráci v rámci IGCC a hlavní dohody a toliko neurčitě a obecně odkázala na jejich obsah.

46 Podle čl. 21 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, který se v souladu s čl. 53 prvním pododstavcem téhož statutu, jakož i čl. 76 písm. d) jednacího řádu použije na řízení před Tribunálem, musí žaloba obsahovat předmět sporu, dovolávané žalobní důvody a argumenty, jakož i stručný popis uvedených žalobních důvodů. Tyto údaje musí být dostatečně jasné a přesné pro to, aby umožnily žalovanému připravit si obranu a Tribunálu rozhodnout o žalobě případně i bez dalších informací. Za účelem zajištění právní jistoty a řádného výkonu spravedlnosti je pro to, aby byla žaloba přípustná, nezbytné, aby hlavní skutkové a právní okolnosti, na kterých je založena, vyplývaly uceleně a srozumitelně z textu samotné žaloby (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 28. dubna 1993, De Hoe v. Komise, T-85/92, EU:T:1993:39, bod 20 a citovaná judikatura). Z toho důvodu musí žaloba ozřejmit, v čem spočívá žalobní důvod, na kterém se žaloba zakládá, takže pouhé abstraktní vyjádření nesplňuje požadavky jednacího řádu. Obdobné požadavky platí i pro výtky uváděné na podporu žalobního důvodu (viz rozsudek ze dne 25. března 2015, Belgie v. Komise, T-538/11, EU:T:2015:188, bod 131 a citovaná judikatura; usnesení ze dne 27. listopadu 2020, PL v. Komise, T-728/19, nezveřejněné, EU:T:2020:575, bod 64).

47 V rámci druhé části tohoto žalobního důvodu žalobkyně zaprvé tvrdí, že má smluvní právo zapojit se do IN platformy na základě hlavní dohody a dohody o spolupráci v rámci IGCC. Zadruhé má za to, že rámec pro zavedení uvedený v příloze rozhodnutí 16/2022 ji o toto smluvní právo připravuje. Z obdobného uplatnění závěrů, k nimž Tribunál dospěl v rozsudcích ze dne 11. července 2007, Alrosa v. Komise (T-170/06, EU:T:2007:220, bod 39), a ze dne 12. prosince 2018, Groupe Canal + v. Komise (T-873/16, EU:T:2018:904, body 22 až 27), zatřetí vyvozuje, že rozhodnutí 16/2022 podstatným způsobem změnilo její právní postavení.

48 Je nutno konstatovat, že taková argumentace je zcela v souladu s čl. 76 písm. d) jednacího řádu.

49 ACER zpochybňuje spíše to, že žalobkyně nedoložila skutkový předpoklad, ze kterého vychází tato argumentace, totiž existenci smluvního práva zapojit se do IN platformy na základě hlavní dohody a dohody o spolupráci v rámci IGCC, jelikož v příloze žaloby nepředložila kopii těchto dokumentů.

50 Je pravda, že žalobkyně kopii těchto dohod v příloze žaloby nepředložila. V replice tento postup odůvodnila tak, že tyto dokumenty jsou komplexní a dlouhé a jejich předložení by údajně bylo zbytečné; podala však v tomto smyslu důkazní návrh. V návaznosti na organizační procesní opatření žalobkyně Tribunálu kopii dohody o spolupráci v rámci IGCC a hlavní dohody předložila.

51 Podle čl. 85 odst. 1 jednacího řádu se „[d]ůkazy a důkazní návrhy [...] předkládají v rámci první výměny spisů účastníků řízení“ a podle odstavce 2 tohoto článku platí, že „[h]lavní účastníci řízení mohou v replice a v duplice předložit nebo navrhnout na podporu své argumentace další důkazy za podmínky, že je toto prodlení odůvodněné“.

52 Je nutno konstatovat, že žalobkyně zdůvodnila opožděné předložení důkazního návrhu ve smyslu čl. 85 odst. 2 jednacího řádu tak, že v podstatě zdůraznila, že dle jejího názoru nebylo nutné prokazovat, že má smluvní právo zapojit se do IN platformy.

53 V tomto ohledu je třeba uvést, že od okamžiku podání odvolání k odvolacímu senátu žalobkyně tvrdila, že rozhodnutím 16/2022 jsou dotčena její smluvní práva, jak odvolací senát shrnul v bodě 44 napadeného rozhodnutí. Uvedený senát přitom nezpochybnil opodstatněnost těchto smluvních práv, ale odmítl tento argument jako irelevantní, přičemž v bodě 64 napadeného rozhodnutí zdůraznil, že dřívějšího zapojení do projektů platforem nebo do smluvních ujednání se nelze dovolávat způsobem, který by zpochybňoval zvláštní ustanovení obsažená v nařízení 2017/2195. Žalobkyně se tedy mohla oprávněně domnívat, že existenci těchto smluvních práv, jejichž opodstatněnost odvolací senát nezpochybnil, nemusí prokazovat.

54 Námitka nepřípustnosti vznesená agenturou ACER tedy musí být zamítnuta.

K meritornímu posouzení tohoto žalobního důvodu

55 Článek 28 nařízení 2019/942, nadepsaný „Rozhodnutí, proti nimž je možné se odvolat“, v odstavci 1 stanoví, že „[j]akákoli fyzická nebo právnická osoba, včetně regulačních orgánů, se může odvolat proti rozhodnutí uvedenému v čl. 2 písm. d), které jí je určeno, nebo které se jí bezprostředně a přímo [osobně] dotýká, i když je určeno jiné osobě“.

56 Vzhledem k tomu, že toto ustanovení vychází z ustanovení týkajícího se žaloby na neplatnost podané u Soudního dvora, a to konkrétně z první části čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, musí být vykládáno ve světle judikatury týkající se posledně uvedeného ustanovení.

57 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v případech, kdy žalobu na neplatnost podává fyzická či právnická osoba, lze tuto žalobu podat pouze tehdy, pokud se závazné právní účinky napadeného aktu mohou dotknout zájmů žalobce tak, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení. Pokud jde konkrétně o žalobu na neplatnost podanou proti aktu, který žalobci není určen, tento požadavek se překrývá s podmínkami stanovenými v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU, podle kterého musí být žalobce napadeným aktem bezprostředně a osobně dotčen (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. října 2011, Deutsche Post a Německo v. Komise, C-463/10 P a C-475/10 P, EU:C:2011:656, body 37 a 38).

58 Co se týče podmínky bezprostředního dotčení, z ustálené judikatury vyplývá, že podmínka, podle níž musí být fyzická nebo právnická osoba aktem, který je předmětem žaloby, bezprostředně dotčena, vyžaduje, aby tento akt měl bezprostřední účinky na její právní postavení a neponechával jeho adresátům pověřeným jeho provedením žádnou posuzovací pravomoc, a naopak aby toto provedení bylo čistě automatické povahy a vyplývalo výlučně z unijní právní úpravy, aniž by bylo třeba použít další zprostředkující předpisy (viz rozsudek ze dne 13. března 2008, Komise v. Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, bod 47 a citovaná judikatura).

59 Co se týče osobního dotčení, podle ustálené judikatury platí, že fyzická nebo právnická osoba jiná než adresát aktu může tvrdit, že je tímto aktem osobně dotčena ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU pouze tehdy, je-li tímto aktem zasažena z důvodu určitých pro ni specifických vlastností či faktické situace, která ji vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám a tím ji individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát aktu (rozsudek ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise, 25/62, EU:C:1963:17, s. 223; viz rovněž rozsudek ze dne 27. února 2014, Stichting Woonlinie a další v. Komise, C-133/12 P, EU:C:2014:105, bod 44 a citovaná judikatura).

60 V prvé řadě je třeba uvést, že odůvodnění napadeného rozhodnutí vycházející z toho, že právní postavení žalobkyně se přímo řídí nařízením 2017/2195, a nikoli rozhodnutími 13/2020 a 16/2022, nemůže odůvodnit závěr o nepřípustnosti podaného odvolání.

61 Vzhledem k tomu, že čl. 22 odst. 1 nařízení 2017/2195 počítá s předložením a přijetím návrhu rámce pro zavedení a rozhodnutí 16/2022 bylo přijato na tomto právním základě, žalobkyně byla oprávněna zpochybnit jeho legalitu, jestliže byly splněny podmínky stanovené v judikatuře uvedené v bodech 57 až 59 výše, a to bez ohledu na působnost nařízení 2017/2195. Skutečnost, že nařízení 2017/2195 z důvodů uvedených v odpovědi na první žalobní důvod nepočítá s možností zapojení žalobkyně do IN platformy, totiž byla relevantním hlediskem pro meritorní přezkum odvolání, nikoli pro posouzení jeho přípustnosti.

62 Co se ve druhé řadě týče otázky, zda měl odvolací senát konstatovat, že žalobkyně byla rozhodnutím 16/2022 bezprostředně a osobně dotčena, je třeba zaprvé uvést, že tvrzení žalobkyně vycházející z toho, že je stranou hlavní dohody i dohody o spolupráci v rámci IGCC, je věcně správné, a pokud jde o tuto druhou dohodu, že je jejím „zúčastněným členem“, tedy že používá IGCC ke vzájemné výměně, a to od března 2012.

63 Zadruhé, jak vyplývá z čl. 2 odst. 1 písm. f) rámce pro zavedení ve znění vyplývajícím jak z rozhodnutí 13/2020, tak z rozhodnutí 16/2022, je nesporné, že IGCC je projekt zavádění, který se vyvíjí v IN platformu.

64 Kromě toho je třeba podotknout, že smlouvy, jichž je žalobkyně stranou, nepozbyly v důsledku přijetí rámce pro zavedení IN platformy podle čl. 22 odst. 1 nařízení 2017/2195 významu, jelikož tyto smlouvy i nadále upravují fungování uvedené platformy v návaznosti na zmíněný rámec pro zavedení. Ze znění preambule hlavní dohody, která je společná pro všechny platformy uvedené v nařízení 2017/2195, v této souvislosti vyplývá, že jejím cílem je vymezit rámec vzájemných povinností jejích stran, a to ve vztahu k vývoji, údržbě a provozování uvedených platforem a v souladu s rámci pro zavedení přijatými na základě tohoto nařízení. Co se dále konkrétně týče dohody o spolupráci v rámci IGCC, v odstavci 6 preambule je připomenuto, že představuje

prováděcí projekt pro zřízení IN platformy, a v odstavci 8 této preambule je uvedeno, že musí být v souladu s nařízením 2017/2195, jakož i s rámcem pro zavedení přijatým na základě čl. 22 odst. 1 tohoto nařízení.

65 Zatřetí je nutno konstatovat, že z rámce pro zavedení, který je přílohou rozhodnutí 13/2020, jednoznačně nevyplývalo, že by se žalobkyně nemohla i nadále zapojovat do IN platformy na základě svých smluvních práv, a mohla mít tedy za to, že její právní postavení není rozhodnutím 13/2020 dotčeno. V článku 2 odst. 1 písm. j) rámce pro zavedení (viz bod 7 výše) byl totiž pojem „zapojený PPS“ definován tak, že se tento PPS připojil k IN platformě, a výslovně byli do tohoto pojmu zahrnuti „PPS v oblastech [řízení výkonové rovnováhy a frekvence] provozovaných několika PPS z různých členských států nebo třetích zemí“ a „zúčastněný“ PPS v něm byl definován pouze jako „každý zapojený PPS využívající IN platformu za účelem provádění procesu vzájemné výměny systémových odchylek při plánovaném obchodu s regulační energií“.

66 Kdyby v rozsahu, v němž byl rámec pro zavedení přijat na základě čl. 22 odst. 1 nařízení 2017/2195, musel být přesný význam jeho ustanovení určen ve světle tohoto nařízení, nebylo by možné mít za to, že takový konformní výklad může rozptýlit veškeré pochybnosti o možnosti žalobkyně se i nadále zapojovat do IN platformy na základě jejích smluvních práv. Článek 1 nařízení 2017/2195 tehdy nebyl ze strany unijního soudu vyložen. Způsob, jakým je toto nařízení formulováno, pak mohl u žalobkyně vyvolat dojem, že má možnost se do IN platformy i nadále zapojovat. Jde zejména o to, že v čl. 1 odst. 2 tohoto nařízení není odkázáno pouze na unijní PPS, dále o okolnost, že IN platforma nespadá pod pojem „evropské platformy pro výměnu standardních produktů regulační energie“ použitý v jeho čl. 1 odst. 6, nebo o odkaz na „třetí země, kte[ré] se evropských platforem účastní“, jenž je použit v čl. 23 odst. 3.

67 V tomto ohledu nelze mít za to, že by tyto pochybnosti byly ke dni přijetí rozhodnutí 13/2020 odstraněny na základě neformálních stanovisek Komise a ACER. Pokud jde o dopis zástupce generálního ředitele Komise ze dne 1. července 2020, který byl zaslán některým PPS, postačuje zdůraznit, že se týkal jiné otázky než možnosti žalobkyně zapojit se do platforem, na které se vztahuje nařízení 2017/2195, a sice otázky vyloučení PPS ze třetích zemí – včetně Švýcarska – z regionálních koordinačních center upravených v článku 35 nařízení 2019/943, a že neobsahoval žádný odkaz na nařízení 2017/2195 ani IN platformu. Pokud jde dále o dopis ACER ze dne 24. listopadu 2021 určený ENTSO-E, tento dopis se sice výslovně týká nemožnosti žalobkyně zapojit se do platforem upravených v nařízení 2017/2195, avšak byl vyhotoven po uplynutí lhůty pro podání odvolání proti rozhodnutí 13/2020 u odvolacího senátu.

68 ACER zaujala formální stanovisko, které výslovně vylučuje možnost zapojení žalobkyně do IN platformy, až při přijetí rozhodnutí 16/2022. V článku 2 odst. 1 písm. j) rámce pro zavedení (viz bod 10 výše) je totiž nyní výslovně uvedeno, že pod pojem „zapojený PPS“ spadají pouze PPS, na které se vztahuje nařízení 2017/2195.

69 Žalobkyně již tedy v důsledku rozhodnutí 16/2022 nemůže být nadále zapojena do IN platformy na základě hlavní dohody a dohody o spolupráci v rámci IGCC. Je tudíž třeba mít za to, že toto rozhodnutí ji připravuje o možnost výkonu jejích smluvních práv, a má tedy bezprostřední účinky na její právní postavení ve smyslu judikatury citované v bodě 58 výše.

70 Stejně tak je třeba mít za to, že žalobkyně je rozhodnutím 16/2022 zasažena z důvodů určitých pro ni specifických vlastností či faktické situace, která ji vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, ve smyslu judikatury citované v bodě 59 výše.

71 Jak totiž bylo zdůrazněno v bodě 63 výše, vzhledem k tomu, že IGCC je podle samotného rámce pro zavedení projekt, který se vyvíjí v IN platformu, žalobkyně se jakožto subjekt zapojený do této platformy od roku 2012 nachází v odlišné situaci než ostatní PPS ze třetích zemí, kteří do ní zapojeni nebyli.

72 Žalobkyně se kromě toho jakožto jediný švýcarský PPS nachází v jiné situaci než PPS z jiných třetích zemí, jelikož Švýcarsko je ze zeměpisného hlediska specifické tím, že je *de facto* obklopeno členskými státy Unie. Z hlediska předmětu nařízení 2017/2195, který je uveden v čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení a kterým je stanovit „podrobný rámcový pokyn pro obchodní zajišťování výkonové rovnováhy v elektroenergetice, včetně zavedení společných zásad pro obstarávání a zúčtování záloh pro automatickou regulaci frekvence, záloh pro regulaci výkonové rovnováhy a záloh pro náhradu a včetně společné metodiky aktivace záloh pro regulaci výkonové rovnováhy a záloh pro náhradu“, je třeba konstatovat, že se jedná o faktickou situaci, která žalobkyni vymezuje vzhledem k PPS v jiných třetích zemích.

73 S ohledem na výše uvedené je třeba dospět k závěru, že žalobkyně byla rozhodnutím 16/2022 bezprostředně a osobně dotčena, takže podle judikatury citované v bodě 57 výše mělo toto rozhodnutí závazné právní účinky, jimiž mohly být dotčeny její zájmy.

74 Odvolací senát tedy porušil čl. 28 odst. 1 nařízení 2019/942, když rozhodl, že odvolání, které u něj bylo podáno, je nepřípustné.

75 Druhému žalobnímu důvodu je tudíž třeba vyhovět, a aniž je nutno zkoumat třetí žalobní důvod, napadené rozhodnutí proto musí být zrušeno.

K nákladům řízení

76 Podle čl. 134 odst. 1 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že žalobkyně v projednávané věci požadovala náhradu nákladů řízení a ACER neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené žalobkyní.

77 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu orgány, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení. Komise proto ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (třetí rozšířený senát)

rozhodl takto:

1) Rozhodnutí odvolacího senátu Agentury Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) A-009-2022 ze dne 29. června 2023 se zrušuje.

2) ACER ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené společností Swissgrid AG.

3) Evropská komise ponese vlastní náklady řízení.

Škvařilová-Pelzl Nõmm Steinfatt

Kukovec Meyer

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 8. října 2025.

Podpisy